

Factsheet knelpuntenenquête Diarree in de palliatieve fase

Achtergrond

In de palliatieve fase kan diarree optreden, bijvoorbeeld als bijwerking van medicatie. Diarree kan leiden tot hypokaliëmie (te weinig kalium in het bloed) en metabole acidose (te lage zuurgraad in het bloed). Bij ernstige en/of langdurige diarree bestaat een risico op uitdroging. Daarnaast kan diarree ook gevoelens van schaamte oproepen bij patiënten.

De richtlijn Diarree ondersteunt zorgverleners die betrokken zijn bij de zorg voor mensen die in de palliatieve fase met diarreeklachten te maken krijgen en hun naasten.

De herziening van de richtlijn Diarree is onderdeel van het meerjarenplan richtlijnen palliatieve zorg 2018-2023 van de KNMG en iKNL, waarin 28 richtlijnen worden herzien. De werkgroep die verantwoordelijk is voor de herziening van de richtlijn bestaat uit vertegenwoordigers vanuit NHG, Verenso, NVD, NIV en V&VN en staat onder leiding van voorzitter prof. dr. Marjolein Berger, hoogleraar huisartsgeneeskunde Universiteit Groningen, UMCG.

Knelpuntenenquête

In september 2022 is een enquête uitgezet onder zorgverleners. De knelpuntenenquête had de vorm van een online vragenlijst en is uitgezet via relevante wetenschappelijke en beroepsverenigingen, social media en de leden van de richtlijnwerkgroep en klankbordgroep. De respondenten zijn gevraagd het belang aan te geven van de uitwerking van bepaalde knelpunten in de herziene richtlijn. Daarnaast bevatte de enquête een aantal achtergrondvragen.

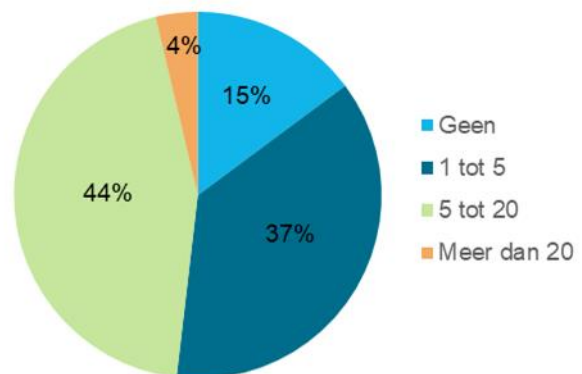
De enquête is volledig ingevuld door 27 respondenten. Zij vertegenwoordigden de volgende beroepsgroepen:

Beroepsgroepen

Specialist ouderengeneeskunde
Huisarts
Verpleegkundige
Verpleegkundig specialist
Internist-oncoloog
Verzorgende
Diëtist
Overig

Ruim de helft van de respondenten (59%) is daarnaast consulent palliatieve zorg, kaderarts palliatieve zorg, verpleegkundig specialist palliatieve zorg of hospice verpleegkundige. De respondenten zijn met name werkzaam in het ziekenhuis, een hospicevoorziening, verzorgingstehuis of huisartsenpraktijk.

Aan respondenten is gevraagd hoeveel patiënten in de palliatieve fase met diarree zij afgelopen jaar zagen:

Meer dan driekwart van de respondenten (81%) was bekend met de huidige richtlijn Diarree in de palliatieve fase.

Van de respondenten geeft 48% aan de richtlijn Diarree soms te raadplegen.

Knelpunten

De respondenten is gevraagd in hoeverre zij de uitwerking van de genoemde knelpunten in de nieuwe richtlijn van belang vinden. Per knelpunt kon men kiezen uit: 'helemaal niet belangrijk', 'niet belangrijk', 'neutraal', 'belangrijk', 'zeer belangrijk' en 'weet ik niet/n.v.t.'. In figuur 1 onderaan deze pagina is weergegeven wat de respondenten hebben geantwoord per knelpunt.

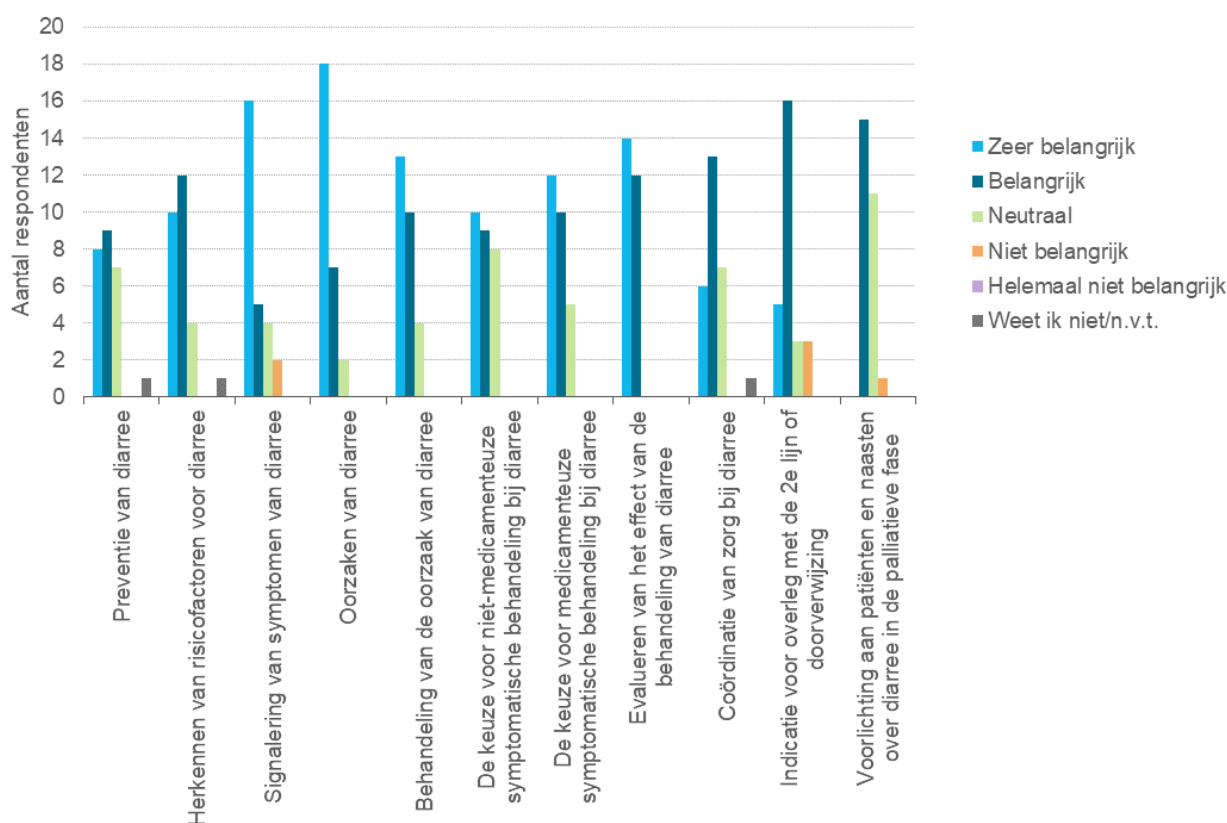
De respondenten hadden ook de mogelijkheid om aanvullende knelpunten te benoemen. De belangrijkste aanvullingen die hier zijn gegeven zijn diagnose en behandeling paradoxale diarree, de rol van voeding bij preventie en behandeling van diarree en educatie van patiënt en naasten. Zo licht één van de respondenten toe: *"Familie uitleg geven is ontzettend belangrijk. Familie denkt soms dat hun naaste 'gewoon' buikgriep heeft en weer op zal knappen"*.

Vervolg

Aan de hand van de resultaten van deze knelpuntenenquête is bepaald dat de volgende onderwerpen in ieder geval zullen worden beschreven in de nieuwe richtlijnmodules:

- Signalering van diarree in de palliatieve fase waarbij oorzaken en preventie ook aan bod komen;
- Behandeling van de oorzaak van diarree;
- Keuze voor niet-medicamenteuze of medicamenteuze symptomatische behandeling bij diarree;
- Evaluatie van effect van behandeling;
- Voorlichting aan patiënten en naasten over diarree in de palliatieve fase;
- Coördinatie van zorg bij diarree.

De richtlijnwerkgroep gaat de knelpunten proberen te beantwoorden op basis van systematisch literatuuronderzoek en hun ervaringen in de praktijk. De verwachting is dat de herziene modules van de richtlijn Diarree in de palliatieve fase in het derde kwartaal van 2024 gereed zijn.

Figuur 1. Resultaten knelpunten